זה השער לד׳ צדיקים יבואו בו

לימוד פרקי אבות פרק ג׳ משנה י״ד

והתעוררות
בענין מצוות פריה ורביה

שב״ק פרשת אחרי קדושים שנת ה׳תש״ע

על ידי

כ״ק מרן אבד״ק שליט״א

יו״ל ע״י

מערכת נחלי בינה סערדאהעלי

הוצאה מתוקנת חודש אלול ה'תש"ע

להשיג הקונטרס

יכולין לפנות אל מערכת נחלי בינה סערדאהעלי

1513 44th Street Brooklyn, NY 11219

347.782.7880

הדפסת הקונטרס נתנדב ע"י

ברוך צבי בן פיגא הענ'א

לזכותו ולזכות כל יוצאי חלציו

אנו עומדים כעת במשנה י"ד;

חביבין ישראל שנקראו בנים למקום חבה יתירה נודעת להם שנקראו בנים למקום שנאמר בנים אתם לד' אלקיכם. עיין מדרש שמואל שביאר כפל לשון המשנה וזה לשונו, אפשר לפרש חביבין ישראל שנקראו בנים למקום, כלומר יש חושבים שקראם בנים בדרך השאלה לבד לפי שהם חביבין לפניו וזאת היא חבה אחת, הן לו יהי כדבריהם, אבל חבה יתירה נודעת להם לישראל, שיודעים הדבר בשורשו ושהם בנים ממש ולא בדרך השאלה, מסיבת הנשמה היותה מאתו יתברך. וזהו פירוש הפסוק שאמר בנים אתם לד' אלקיכם ולכן לא תתגודדו ולא תשימו קרחה בין עיניכם למת, לפי שאף אם מת הגוף, הנפש שהוא עיקר לא מתה, לפי שבנים אתם לד' אלקיכם וכמו שהוא חי וקים לנצח נצחים כן נשמתכם קיימת לעד לחזות בנועם ד' ולבקר בהיכלו, וזהו שאמרו נודעת להם כי אין מי שידע שהם בנים ממש אלא הם לבדם עכ"ל.

מה שכתב המדרש שמואל שישראל יודעים הדבר בשורשו ושהם בנים ממש ולא בדרך השאלה מסיבת הנשמה היותה מאתו יתברך, מבואר היטב על פי מה שהאריך בלקוטי אמרים (פרק ב') לפרש דברי הזוהר הק' ישראל עלו במחשבה וזה לשונו, דכתיב בני בכורי ישראל בנים אתם לד' אלקיכם, פירוש כמו שהבן נמשך ממוח האב כך כביכול נשמת כל איש ישראל נמשכה ממחשבתו וחכמתו יתברך דאיהו חכים ולא בחכמה ידיעא אלא הוא וחכמתו אחד וכו', ואף שיש רבבות מיני חלוקי מדרגות בנשמות גבוה על גבוה לאין קץ, כמו גודל מעלת נשמות האבות ומשה רבינו ע"ה על נשמות דורותינו אלה דעקבי משיחא שהם בחינת עקביים ממש לגבי המוח והראש, וכן בכל דור ודור יש ראשי אלפי ישראל שנשמותיהם הם בחינת ראש ומוח לגבי נשמות ההמון

ועמי הארץ, וכן נפשות לגבי נפשות כי כל נפש כלולה מנפש רוח ונשמה, מכל מקום שורש כל הנפש רוח ונשמה כולם מראש כל המדריגות עד סוף כל דרגין המלובש בגוף עמי הארץ וקל שבקלים נמשך ממוח העליון שהיא חכמה עילאה כביכול וכו', וככה ממש כביכול בשורש כל הנפש רוח ונשמה של כללות ישראל למעלה בירידתו ממדרגה למדרגה על ידי השתלשלות העולמות אבי"ע מחכמתו יתברך כדכתיב כולם בחכמה עשית נתהוו ממנו נפש רוח ונשמה של עמי הארץ ופחותי הערך ועם כל זה עודינה קשורה ומיוחדת ביחוד נפלא ועצום במהותן ועצמותן הראשון שהיא המשכת חכמה עילאה עכ"ל.

ואומרו שאין מי שיודע זה רק הם, כי אין זה דבר שנראה בחוץ, אך כל ישראל מרגיש זה על ידי השתוקקותו לרוחניות ולהדבק לחי החיים. - והנה מבואר במג"א (סימן מ"ו ס"ק י') לענין ברכות שלא עשני גוי דלמה מברכין זה בכל יום הלא כבר נולד ישראל וכן ישאר כל ימי חייו, ותירץ בשם המקובלים שהברכות הללו מברכין על יציאת נשמתו בלילה שלא נדבק בה נשמת עכו"ם או עבד עכ"ל, על כן צריך לברך על זה בכל יום ויום ולהודות להשי"ת שנשאר בנשמת ישראל כמו שהיה. ומקשים המפורשים מנא ידע זה שאכן לא נתחלף. ועיין בסה"ק דברי בינה (פרשת ברכה) שכתב על הברכה ראשונה בשחרית שלא עשני גוי דאיתא בספרים וכמדומה לי ששמעתי זאת מאבי אדמו"ר ז"ל זי"ע שאין לברך ברכה זו רק אם באמת מרגיש בעצמו שהוא מובדל מהם ושונא אותם ואוהב לישראל אז יוכל לברך שלא עשני גוי, שהרי ברכה זו נתקנה על שלא נחלף נשמתו כידוע בכתבי האריז"ל וזהו סימן שלא נחלף נשמתו אם שונא באמת לגוי ואוהב ישראל עכ"ל, והוא דבר חידוש גדול כמובן. אך להנ"ל אתי שפיר בפשיטות, דאם רוצה לברך ברכה זו ושאר ברכות ושמח שהשי"ת נתן חלקו בתוך עם קדוש הרי שבודאי נשאר בו נשמה קדושה המרוממו

שירגיש חיות דקדושה. - ושפיר כתב מדרש שמואל שאין מי שיודע זה רק ישראל לבדם יודעים ומרגישים שהם ממש בנים למקום.

וזה לא מצד זכותינו זכינו לזה אלא במתנה מלעילא מאהבת האבות הקדושים, וכמו שכתוב (דברים ד, לז) ותחת כי אהב את אבותיך ויבחר בזרעו אחריו. ואתי שפיר בזה מה שאמרו חז"ל (יבמות מב.) להיות לך לאלקים ולזרעך אחריך שהוא רק זרע המיוחס אחר אברהם אבינו ע"ה (לאפוקי עכו"ם הבא על בת ישראל או אפילו מי שאבותיו אינם וודאים שאין יודעים אם הוא בן ז' לזה או בן ט' לזה). דמי זה ערב לבו לגשת אלי מצד עצמו אפילו הוא צדיק גמור, רק מצד הנשמה הק' הנטועה בנו משלשלת הדורות עד אבותינו הק' על ידי זה יש לנו בהחלט קשר עם הבורא ית' להיות ישראל וקוב"ה חד ולזכות שיקרא שמו עלינו להיות לך לאלקים ולזרעך.

ובזה יובן מה דפרשו רז"ל (נדרים כ.) את הפסוק (יחזקאל כ, לח) וברותי מכם המרדים והפושעים בי מארץ מגוריהם אוציא אותם ואל אדמת ישראל לא יבואו אמר רבי לוי אלו בני תשע מדות בני אסנ"ת משגע"ח (בני אנוסה בני שנואה בני נדוי בני תמורה בני מורדת בני שכרות בני גרושת הלב בני ערבוביא בני חצופה). [והגה"צ מו"ה יעקב ישראל קניבסקי ז"ל בעל המחבר ספרי קהלת יעקב כותב רמז לזה בהפסוק (נדפס בתשובות משנה הלכות חלק ז' סימן רי"ב אות י"א), דתיבות מכ"ם המרדי"ם והפושעי"ם ב"י (עם הד' תיבות) עולה בגמטריא כמנין אסנ"ת משגע"ח]. - ועיין בית יוסף או"ח סימן ר"מ ד"ה וכל אלו, שחקר למה נקרא הנולד מאלו תשע מידות מורד ופושע מבטן ומלידה על פשע אביו וחטאתו והוא נקי כפיים, אם לא שנאמר שכל שהורתו באחת מאלה המידות סופו להיות מורד ופושע עכ"ל (ועיין שם עוד), ולא ביאר יותר.

ולהנ"ל יבואר היטב, דנראה לומר שאם יש פגם בתחילת יצירתו מאחת מאלו תשע המדות (וכל שכן ממזר או בן הנדה כמובן), אין גוף כזה כלי מוכשר לקבל קדושת הנשמה הטהורה שהוא חלק אלוק ממעל ממש שנטע השי"ת ברוב רחמיו וחסדיו בקרב ישראל עם קדושו זרע אברהם אוהביו, שהוא פלא כשלעצמו כדביאר בדרכי משה (סימן ו' ס"ק ב') וברמ"א שם על נוסח הברכה ומפליא לעשות, שקאי על הנשמה שנותן באדם, וזו היא פליאה גדולה שיתקיים דבר רוחני והוא מן העליונים בדבר גשמי בגוף האדם שהיא מן התחתונים וכו' עכ"ל. והאר"י הקדוש זי"ע אף יסד תפלה מיוחדת לזכות לזה, כמובא בשער הציון ריש שער תקון הנפש, ואהיה כלי מוכן לקבל נפש רוח ונשמה שנפחת בי וכו'. וזה הוא בגוף סתם של בר ישראל שנוצר בקדושה אבל לא בגוף פגום [וקל וחומר ממה שכתב בראשית חכמה (שער הקדושה פרק ד' אות כ') שבהיות כלי אברי הגוף פגומים [בעבירות], אפילו נפש קדושה אינו שורה בגוף כי כל אשר בו מום לא יקרב, וכן האריך עוד בשער האהבה פרק א' אות י"ד שעל ידי עבירה מסתלקת נשמתו הקדושה והשכינה, ושולטין בו החיצונים עכ"ל].

ואם אין לו נשמה קדושה בודאי שאי אפשר לו להתנהג בקדושה ולעמוד בקשרי מלחמת היצר ותאוות הגוף של עולם הזה ובודאי יחטא [דהרי כתב זוה"ק ריש פרשת נח (דף סב.) אתי בר נש לאתדכאה מסייעין ליה בנשמתא קדישא ודכיאן ליה ומקדשין ליה ואקרי קדוש, לא זכה ולא אתי לאתדכאה תרין דרגין פתיתון דאינון נפש ורוח ביה, נשמתא קדישא לית ביה סיועא דלעילא ודא כפום ארחיה עכ"ל. ובפרשת תצוה (דף קפב.) וכד ברא קודשא בריך הוא לבר נש עביד ליה בדיקנא עילאה ונפח ליה רוחא קדישא וכו' נשמה דאיהי חילא עילאה למנדע ולמינטר פיקודי דהקב"ה עכ"ל. ועיין ראשית חכמה (שער התשובה

פרק א' אות מ"ה) שהנשמה מעוררת הרהורי תשובה הבאים לאדם בכל יום, שאין לך רשע מישראל שלא יהרהר תשובה אלא שיצרו מתגבר עליו ומפתהו אחר כך, וכן לפעמים יעורר הנשמה איזה חלום רע לעוררו בתשובה עכ"ל]. ושפיר כתב בית יוסף וסופו להיות מורד ופושע.

וכל שכן לפי מה שהבטיחנו יוצרינו (יואל ג, א) שלעתיד ונבאו בניכם ובנותיכם [ועיין בקדושת לוי פרשת שמיני בפסוק לאמר אליהם וגו' זאת החיה אשר תאכלו], ואי אפשר לבן תשע מדות לזכות לנבואה שיהא דבר ד' בפיו ומלתו על לשונו, מכיון שלא שייך שהשי"ת ישכון עליו, על כן בעת הגאולה יברר השי"ת את אלו בני המדות מתוך כלל ישראל, והגם דאין בהם אלא פגם ביצירתם ולא עבירה ממש של איסורי ביאה, וישארו רק אותן שהם סולת נקיה.

היות שאנו מדברים בענין בני תשע מדות שכתוב בהם וברותי מכם המורדים והפושעים בי, אינני יכול לעצור ברוחי ולא עת לחשות מלדבר ברבים בענין דק האקע"ל מאוד פירצה חדשה אשר לא היה מאז היתה ישראל לגוי, חדשים מקרוב באו לא שערום אבותינו. הנה פרצה שנעשית בפרהסיא ובריש גלי ומפרסמים ברבים [שהוא גיעול בפני עצמו שיש להתריע עליה, ועיין מדרש רבה פתיחה דאיכה סימן כ"ב (לענין אחר) בתחלה היו כו' במטמוניות וכיון שלא מיחו בידן כו' התחילו להיות עושין ברחובות ובחוצות, ואכמ"ל] צריכין למחות בפרהסיא, ואין שומעים מרבנים להתריע על זה כי אין לדבר מענינים כאלו ברבים, וגם שרובם אין יודעים כלל מה שעושים כעת ר"ל בענינים אלו, ומדמים שעוסקים בעניני רפואה פשוטה לרפאות חסרונות ומומים שבגוף המעכבים ההולדה כמו שעשו בכל דור, כי העסקנים מגלים טפח ומכסים אלף טפחים, וחושבים העולם מדשתקו רבנן ש"מ כו', ואי אפשר להאריך מכיון שיש כאן

אותן שאין נוגע להם לעת עתה, ואדבר ברמז בקצירת האומר והמבין יבין, הגם שלא כדי הצורך. [ויש לדעת שיש בזה לעת עתה ד' אופנים ומה שחס ושלום עוד יתהוה בזה אי אפשר לבשר ודם לידע עד היכן הדברים יגיעו. א. הפריה באמבטי. ב. הפריה באמצעות רופא. ג. הפריה בידי רופא. ד. הפריה מאחר ובמצב פונדקאות].

והוא פירצה גדולה וקלקול עצום בקדושת שלשלת הדורות הנמשכת דור אחר דור מהאבות הק' אברהם יצחק ויעקב ואבותינו שעמדו רגלם על הר סיני עד הדור הזה. ואילו היו חיים גדולי ישראל שמלפנינו לא היו יכולים אויסהאלטן והיו יוצאים בחרב ובקשת נגד זה ומרעישים עולמות, אך סעו המה למנוחות ועזבו אותנו לאנחות דור יתום.

כשמדברים מענינים אלו, מתעורר אצל רבים רגשי רחמנות והמצוה לעזור ליהודי אחר ואין מגלין שלפי דעת הרבה גדולי הפוסקים יש בטיפולים אלו איסורים חמורים (ועל כל פנים שיש מחלוקת בזה ושמאד מכוער הדבר וכו'), ואמרו לי העסקנים שטוב יותר שלא לדבר מזה שאין לגרום פרעשו"ר בלע"ז, אלא שיעשנו הזוג בלב שלם ושמח בלי נקיפות רוחם כלל. אך באמת אלמלי היו יודעים עד היכן הדברים מגיעים, בודאי שרובם לא היו עושים זה כלל, ועל כל פנים היו ממתינים עד עבור כמה וכמה שנים שלא נושעו. - ועוד אומרים העסקנים שמי שיש לו בנים אינו יכול להרגיש הצער של אותן חשוכי בנים ל"ע, ואילו היו מרגישין הצער לא היו מתנגדים לפעולות אלו. הנה מלבד שזה טפשות ורשעות לדון בענין גדול כזה מצד רגשי רחמנות, באמת אין זה רחמנות כלל אלא אדרבה זה מדת אכזריות להכנים בני אדם במעשה זה כעורים באפלה וכאלו אין בזה שום פקפוק להלכה וכשר למעביד הכי אף למהדרין מן המהדרין.

ואין צריכין לעורר אצלי רחמנות בענין זה, כי הרגשתי זה בעצמי כשלא נולדו לי בנים יותר מד' שנים אחרי נשואי, וכעבור ב' שנים שאלתי בעצת כ"ק אדמו"ר מסאטמאר ז"ל והורה לי להשתדל בעניני רפואה (אין המדובר מאופנים הנ"ל ח"ו אלא רפואה כפשוטה), ואחרי ההשתדלות כמו שנה עדיין לא נושעתי, וחשבתי שבוודאי אין זה רצון ד' עוד, וכעבור חצי שנה מעת שהפסקתי לדרוש אצל הרופאים נושעתי בעזהי"ת בלי פעולותיהם כלל, ועד היום לבי מלא הודיה להשי"ת שלא נושעתי בעת שעסקתי בעניני רפואה, שאלולא כן היה יכול להיות הוה אמינא שנושעתי בעזרתם ולהכיר להם קצת טובה.

הנה זה זמן לא כביר נפטר הרה"ח ר' אברהם מענדלאוויטש ז"ל מוויליאמסבורג בלי זש"ק ל"ע, והיה אדם חשוב ותלמיד חכם גדול (היה לו כתבים יקרי ערך), והיה תלמיד אא"ז ז"ל מסערדאהעלי וחסיד בעלזא. וסיפר לי דכשהיה אברך בא לפני הגאון החזון איש ז"ל להציע שאלתו בעניני רפואה, והחזון איש נענה לו דאכן מותר על פי הלכה (והיה שאלה שבלעדו אי אפשר להתחיל כלל עסק אופנים האלו וכהיום על ענין זה כבר אין אף שואלים [עיין תשובות מהרש"ם חלק ז' סימן כ"ו ותשובות מהר"ש חלק ו' סימן ע"ה ותשובות מנחת אלעזר חלק ה' סימן י"ג ותשובות דברי מלכיאל חלק ה' סימן קנ"ז ושדה חמד מערכת אישות סימן י"ג] ולא היה לזה שייכות מענין שקאצערי"י שעושים היום). וניגש אל כ"ק אדמו"ר מבעלזא ז"ל לבקש ברכתו והסכמתו על זה, והציע שאלתו ושהחזון איש התיר לו להלכה, ונענה מרן ז"ל באנחה, אוי וויי, מיינע יונגעלייט זאלן פרעגן אזעלעכע שאלות, ואף שהיה לו רק הוה אמינא לעשות זה, היצר למרן ז"ל מאד על מה שאף רק שואל על ענין כזה. (ואחרי שמעו זאת מאת מרן ז"ל חדל מכל הענין). והנה מרן מבעלזא ז"ל היה ידוע ונבחן במדת רחמנותו ואהבתו לכל בן ישראל, ואין גם אחד כהיום שיש לו מדת האהבה והרחמנות כמוהו, ולא נתפעל להחזיק בידו

לפי גודל מדת רחמנותו וטוב עינו לכלל ישראל, ודעת לנבון נקל מה היה עונה על פעולות הזרות והפסולות של זמנינו.

וכעת סיפר לי הרבני החסיד מו"ה חיים פסח גאלדשטיין נ"י, שהזכיר פעם לפני כ"ק אדמו"ר מסאטמאר ז"ל אחד שהיה חשוך בנים והרופאים אמרו שאי אפשר לו להוליד בדרך הטבע, ושאל מהיכן הם יודעים, והשיב שעשו טעס"ט ובררו כן, הרים אז מרן ז"ל ידו למעלה וצעק בקול מטאר דאך נישט, והרח"פ אחזו רעדה והליץ בעדו שהלה לא ידע שזה אסור וכבר נעשה מעשה. ואמר לי הרח"פ נ"י שעדיין צולל באזנו קול זעקה של מרן ז"ל.

בכל הדורות שלפנינו ועד הנה, יודעים היו שבענין ישועה צריכין לפנות אל התהילים'ל, כי קרוב ד' לכל קוראיו לכל אשר יקראוהו באמת, וכל שכן בענין כה נשגב להפקד בזש"ק, צריכין להתפלל ולשפוך לבו ברחמים ובתחנונים אל ד', וכמו שכבר מצינו בהאבות הק', אברהם אבינו ע"ה כמה הפציר בהשי"ת. ואצל יצחק כתיב ויעתר יצחק לד' לנכח אשתו כי עקרה הוא, וברש"י זה עומד בזוית זו ומתפלל וזו עומדת בזוית זו ומתפללת. ואצל רחל בפסוק התחת אלקים אנכי ובתרגום ואמר הא מני את בעיא, הלא מן קדם ה' תבעין די מנע מניך ולדא דמעין, ובפסוק ויזכר אלקים את רחל וישמע אליה אלקים, ובתרגום ועל דוכרנא דרחל קדם ד' וקביל צלותה ד'. והמפתח של חיה מונח ביד הקב"ה, כמו שמצינו ברחל ויפתח ד' את רחמה, ובחנה כי סגר ד' את רחמה, עד עקרה יולדת שבעה. - ובהיות שחז"ל דרשו מפסוק ורפא ירפא מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות, עסקו גם ברופאים לסלק כל מניעה שיש לזה מצד הגוף, ובעוד שעסקו שפכו לב כמים והלכו לדרוש את ד' אצל צדיקים, ופשפשו במעשיהם וקבלו על עצמם קבלות טובות והרבו בצדקה [ועיין תוס' שבת דף קנו. שאף דאמרו חז"ל בני חיי ומזוני לאו בזכותא תליא מילתא אלא במזלא, מכל מקום

על ידי זכות גדול משתנה וכו'. ועיין אור החיים הק' ריש פרשת עקב שכתב גם כן, שאף על פי שאמרו חז"ל בני חיי ומזוני לאו בזכותא וכו', כל המתעצם בשלימות התורה והמצות מובטח בבני חיי ומזוני, וזה לך האות אברהם שהמזל היה מגיד עליו שלא יהיה לו בנים ולצד שהתעצם בשלימות בעבודת ד' נשתנה המזל והיו לו בנים עכ"ל. ובחתם סופר פרשת עקב (ד"ה לא יהיה בך עקר ועקרה) שאפילו אם שניהם הוא והיא עקרים בתולדה, על ידי זכותם משתנה המזל. - וכתב אגרא דכלה ריש פרשת בראשית פסוק כ"ב וזה לשונו, כבר ידעת שאין להתפלל על השתנות סדרי בראשית ושינוי הטבע, וכענין שאמרו כמה גרוע אדם זה דאשתנו עליו סדרי בראשית, וסלקא דעתך אמינא מי שנולד בטבע עקר שאינו ראוי להוליד לא יתפלל על זה, הנה באת התורה בתיבת **לאמר** היינו לאמר לדורות שמותר להתפלל על זה, כי זה לא מקרי השתנות הסדר דכבר היה זה בבריאת הדגים, וזהו גם כן **וידגו לרוב** כדגים הללו שטבען קר ואף על פי כן ברכם השם יתברך בריבוי, כן גם הם אפילו שבטבע אינו ראוי להוליד יפרו וירבו עכ"ל. - ועד כדי כך שגם לענין של הלכה חקר בתרומת הדשן פסקים סימן ס"ח והובא בחלקת מחוקק אבן העזר סימן קט"ו ס"ק ו' ובבית שמואל שם סוף ס"ק א' לסמוך באשה שאינה בת בנים, על טענת דלמא מתרחש ליה ניסא ותוליד היפלא מד' דבר עיי"ש]. ולא עלה בדעת לעשות איזה פעולה חיצוניות וציפו להשי"ת מדי יום יום, ונושעו על ידי זה מאות ואלפים מבני ישראל (ואותן שבכל זאת לא נושעו כפפו קומתם וקבלו עליהם דין שמים, והאמינו שטוב ד' לכל ורחמיו על כל מעשיו, ובודאי שזה לטובתם ותיקון נפשם בגלגול זה). וגם כעת זה צריך להיות הצוגאנ"ג של יהודי הנמצא בצרה כזו ולבטוח בד' שבודאי יפקד בדבר ישועה ורחמים, וגם לעסוק בדרכי הרפואה הפשוטה.

ואילו עשו כן גם כעת כמה שנים ולא עלתה בידם ח"ו, ורק לאחר זה היו עושין פעולות חיצוניות היה עוד קצת לימוד זכות עליהם, אך כהיום אין ממתינים כלל ותיכף פלאצ"ט הגעדול"ד, כי על ידי גודל הפרסום שניתן לזה, נעשה הדבר כהיתר ממש וכמצוה בעיני בני אדם פשוטים, ובו בזמן שלפני איזה שנים לא היה עולה על הדעת אף לבקר אצל רופא, כהיום כבר עושים מעשים

אשר לא יעשו. והנה מעשים בכל יום שזוג שעשו תחלה פעולה חיצוניות לילד, היה להם אחר כך עוד ילדים בדרך הטבע, והוכיח סופו על תחלתו שהיה יגיעתם תחלה לריק, ואם היה להם עוד סבלנות וממתינים קצת היו זוכים מתחלה בדרך הטבע לזרע ברך ד' (וכתב בתשובות דברי מלכיאל חלק ה' סימן קנ"ז שחשוכי בנים אפשר שיוליד אחר כמה שנים וכן אירע הרבה פעמים עכ"ל). והעוסקים בזה בסיטונות מייעצים לכל מי שיש לו איזה פראבלע"ם קטן או גדול (ואף באם נתברר על פי רופאים שאין פראבלע"ם כלל אלא שלמעשה לא נפקדו מיד כרצונם) שלא לחכות ולא לעסוק ברפואות, ואומרים מנעי קולך מבכי ומתהלים, למה לך לטרוח ולחכות הרי יש דרך מרווח לעשות פעולות חיצוניות ח"ו והכל עושים זה ולמה תחכם יותר, ועוד מזרזים שיש מעלה לעשות כן בהקדם האפשרי ודוחקים לעשותו בלי שהיות בתואנות שונים, ומפילים תמימים בפח יוקשים. [ויש שמייעצים כן לכל מי שמברר ובודק בלאבראטאר"י שיעשה כאופן ב' הנ"ל באמתלא לשם שמים שלא יהיה לבטלה, ומשניתן רשות לעשות אופן הב' טבע האנשים שאינם באים לשאול עוד ואף אם יתברר על ידי הבדיקות שהכל כהוגן יעשו אופן הב' מעצמם בלי שאלת רב].

ואף הכניסו מחשבה בלב אנשים שמי שעומד כשנה אחרי חתונתו ועדיין לא נפקד, כבר אי אפשר לקראו להשתתף בברית מילה, שקשה עליו להסתכל באחד שיש לו בנים, וצריכים לרחם עליו, והכניסו מחשבה זו בלב הזוג עצמן שירגישו באמת בעומק לבבם שהם נחותים ומשונים לרעה משאר בני אדם, ושהוא טבעי להסתכל בעין רעה בשמחה של שאר בני המשפחה ושאר ישראל (ד' ישמרנו), ונעשים עצבנים ומבודדים בתוך עצמם, וכשנה אחר החתונה הם כבר הולכים בלי ראש, וידוע שזה עצמו יכול להיות מניעה בדרך הטבע להריון. וזה גופא אכזריות גדולה, במקום לחזקם ולאמצם שקרובה

ישועתם לבוא ויחל ישראל אל ד' ויקח התהלים בידו ויתפלל למי שהבנים שלו כמו שעשו בני ישראל בכל הדורות ובכל צרה וצוקה, והוא רחום וחנון ובידו להושיע, ואמרו חז"ל (יבמות סד.) מפני מה היו אמותינו עקרות מפני שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים.

ובשו"ת מהרש"ם ח"ג סימן רס"ח (שהיה אחד מגאוני ישראל ומופלג בדורו ושקול כנגד כל הרבנים של היום, והיה ידוע בכחא דהתירא שלו) כותב שאי אפשר לו להתיר כעת לעשות דבר זה [ושם מדבר רק מעל ידי אמצעות הרופא, לא מאופן ג' וד' הנ"ל], רק כעבור עשרה שנים ששהה עמה ועדיין לא נושעו, ויבא לידי גירושין וקשה גירושין, אז אפשר להקל, ובאופן שיסכימו עוד שני רבנים יראי ד', ועל פי חקירת חכם וירא ד' אשר יראה הענין שהוא שעת הדחק גדול וכתורה יעשה. רואין מזה גודל השאלה והאחריות בענין זה שלא רצה להתיר עד עבור עשרה שנים אחר הנשואין כדי להציל מגירושין. [ועיין בשו"ת שבט הלוי חלק ח' סימן רנ"א אות י' שכתב עלה שדבריו דברי טעם הם וכו' עיי"ש].

ומה שמקצת אומרים שכהיום על ידי שכלול בדיקות הרופאים יש שיודעים תיכף שאי אפשר להם להוליד ולמה ימתינו לריק עשר שנים, הנה מלבד שכמה פעמים אין הרופאים צודקים בהבנת הבירורים כידוע לכל, גם להוי ידוע שמי ששייך באמת לדרגא זו שאי אפשר כלל לו או לה להוליד בדרך הטבע הוא אחד מני הרבה אלפים, וידוע שותא דרופאים שכל מי שאין כחו חזק כרגיל וכל שכן אם הוא גם חלש נקרא אצלם בשם שאי אפשר לו להוליד, ורבים לאלפים מאלו הולידו על כל פנים במשך שנים ופרו ורבו (וכמבואר כל זה גם בספרי הרפואה שלהם ואכמ"ל), ואדרבה אם ימתינו עשר שנים כדעת המהרש"ם ואף פחות מזה כבר יושעו מן השמים ויפקדו בזש"ק בדרך הטבע. -

וזה מלבד קלות הראש של בני הזוג לעשות בדיקות אלו (כמו שהעתקנו לפני זה דעת הפוסקים באיסור אלו הבדיקות גופא, ומה שצווחו עלה ראשי גולת אריאל).

ובכלל יש להסתפק בענין שאמרו דניתן רשות לרופא לרפאות, הרי דבלא רשות אסור, דבלי רשות הרי זה כעין כפירה בהשגחת הבורא ב"ה על בריותיו כי הוא טרף וירפאנו יך ויחבשנו, מחצתי ואני ארפא ואין מידי מציל, והרי הרשות ניתן בקרא לרפאות חולי ומיחוש או מום, ומאן יימר שניתן רשות להתעבר בענינים שאינם שייכים לרפואה אלא עשיית פעולה חדשה לגמרי, ובני הזוג נשארים בחסרונם כמו שהיו, והרי שלשה שותפים באדם הקב"ה אביו ואמו, ואין צריך הקב"ה עוד שותף ומסייע בולד הנוצר, ולא נתן רשות לבשר ודם להתערב בזה. ומסופקני אי ניתן רשות לרופא ישראל לעשות פעולות אלו אף לבן נח, וכל שכן לישראל, שכל אחד מישראל הוא עולם מלא וכל יחיד נוגע לכללות כנסת ישראל ולמהלך כל העולם בהוה ובעתיד, והשי"ת הוא היודע מי מוכשר להמשכת הדורות וממי למנוע זה ה"י. [שוב הראוני בתשובות שבט הלוי (חלק ז' סוף סימן רל"ה) שכותב כעין זה לענין השתלת לב או שאר אברים שהמציאו הרופאים בזמנינו, וזה לשונו מאד לבי מהסס אם מותר בכלל הטפול הרפואי מצד היתר רפואה של תורה ורפא ירפא מכאן שניתנה רשות לרופא לרפאות, למה שכתב רבינו בחיי פרשת משפטים דזה רק רפואת חוץ לא באברים פנימים, וגם אם הדורות לא קבלו זה להלכה ויש טעם ונימוק לזה, אבל השתלת לב (או כבד) שהיא פעולה נגד מציאות בריאת האדם ושינוי גמור במעשה בראשית להעביר אברי הנפש מאדם לחבירו נגד השגחת הבורא בבריאת האדם מי התיר להם לעסוק בזה, איברא מצד זה לא היה ביכולתינו להכריע נגד זה וכו' עכ"ל, וזה אפילו בענין פיקוח נפש ולא תעמוד על דם רעך וכו', וכל שכן בעניניננו].

ולכאורה יש בזה פגם להשראת השכינה הרבה יותר מבני התשע מדות, שאלו המדות הם בזוג שמתנהגים כאורח כל ארעא אלא שיש פגם במחשבת הענין, כגון בני מריבה או בני שכרות וכו' שחסר להם רק צלילות הדעת, אף על פי כן נעשה פגם בהולד עד שנאמר עליו וברותי מכם המורדים והפושעים, והדברים ק"ו לענינינו שכל פעולת העיבור נעשית על ידי רופא גוי או פושעי ישראל ועל מחשבתו ודעתו המזוהם אשר חושב בעת עסקו בפעולת יצירת הולד, שזהו פגם בעצם הוויתו, וגרע הרבה דרגות מבני שיכורת וכיוצא בזה, ומצד פגם זה לבדו יש לאסרו. ויתכן שכל האיסור של בני תשע המדות, נובע מצד הקלקול ששורה בהולד על ידי זה (ועיין ר"ן נדרים דף כ: ד"ה המורדים). - והנה ברמ"א יו"ד סוף סימן קצ"ח ודרכי משה סוף סימן קצ"ז כתבו שאשה שפגעה בה תחלה דבר טמא או עם הארץ או גוי, אם היא יראת שמים תחזור ותטבול כדי שיהיו לה בנים ראויים. ובלבוש שם הלשון מפני שפגיעת דברים אלו, מעלין לה מחשבות רעות ופוגמין את הולד אם תתעבר עכ"ל. וכל שכן בענינינו שלא רק שהיא פוגעת בעם הארץ וגוי, אלא שגם כל עיקר העסק מהם הוא. ובאור החיים הק' ריש פרשת תזריע כתב, צא ולמד מבניו של הצדיק המופלא חזקיה המלך ע"ה אשר נשא בת נביא, ולצד שחשבה האשה בעבדי מרודך בלאדן המשיכה נפש רעה לב' בניה עכ"ל. (וכל זה גם באם לא היה בשעת מעשה שום צד של איסור יחוד או קריבה דגלוי עריות כמובן). [וכעת אתו לידי מכתב הגאון הגדול מוהר"ר חיים קניבסקי שליט"א (ומונח מכתבו תחת ידי) וכותב להדיא שבוודאי הבנים יהיו פגומים ר"ל, וכבר אמר אברהם אבינו, רבש"ע אם עתיד אני להעמיד בנים ולהכעיסך מוטב לי ואני הולך ערירי עכ"ל].

ועל צד ההערה להעיר ולעורר לבות בני אדם, יש לדעת שעדיין לא נתברר איכות כוחות הגוף והנפש מאדם הנוצר באופן זה, כי יתכן שיש איזה

חסרון גשמי במבנה גופם וכן בכחות נפשם, ואין לידע אם יזכו לאריכת ימים, ואי למבנה גוף הזה יש חוזק הנצרך לעמוד נגד מחלות העלולים להתדבק שיוכל לדחותם שיהיה לו בריאות השלימות, ואי יזכו לבנים ובני בנים, ואם יזכו יש ספק האיך יהיו כוחות הגוף והנפש שלהם, ויקח עוד לכל הפחות כחמישים שנה עד שיתברר דבר זה לאשורו על פי הרופאים, ואין לעת עתה עוד שום שטאטיסטי"ק לזה שהרי עוסקים בזה רק זמנים מועטים, ואף אם יאמר הרופא שאין מה לחוש, הוי פטימא מילי בעלמא כל שלא יתברר כן במשך שנים רבות כמובן, וגם לאחר שיעסקו בזה הרבה שנים יהיה קשה לקבץ שטאטיסטי"ק בענין הזה, לידע החסרונות שיש לאדם הנוצר באופן זה בכל משך ימי חייו, ולזרעו אחריו, כי העוסקים מחזיקים זאת בסוד. - וטעם לחשש הזה מובן לכל בר דעת, כי דבר שלא נעשה לפי חוקי הבריאה והטבע אשר יסד בורא עולם ב"ה אשר יצר את האדם בחכמה באופן היותר טוב ומועיל לגוף ונפש בריאים, אולם מה שהתחכמו כעת לעשות פעולה חדשה מעשי ידי אדם תוצאותיה מי ישורנה. וקל וחומר הוא ממעשה המובא בספרים לענין פחות מזה דהיינו בכח הצומח (שהוא דרגא שניה מד' הדרגות של דומם צומח חי מדבר), שהיה שנה אחת מבורכת ברוב שפע היבול של תבואה, אך לאחר שאפו הלחם נתפרר לפירורין בלי כח דיבוק והחזקה יחד, וגילו מן השמים שטעם הדבר הוא, כי יש רוח אחת המנשבת על התבואה בעודה במחובר וזה מביא כח האיחוד שיש בהעיסה, ובשנה ההוא המלאך הממונה על הרוחות חיסר את זה, וזה גרם שהפת נתפרר (ועיין עוד יומא דף כא: ובבא בתרא דף כה.). הרי שאם חסר דבר קטן מגבולות ששם השי"ת בעולמו כבר אינו מתנהג בתיקונו, וכל שכן שכן הוא באדם מובחר הבריאה שכלול מגוף ונפש חיה ומתקבצין בו אלפי חלקים לחטיבה אחת

מגבורות אשר יצר את האדם בחכמה ומפליא לעשות, ואם חסר רק שראפ"ל אחת אין הגוף פועל כתיקונו כמובן.

וכל זה גם לדעת הפוסקים שהתירוהו על צד הדוחק לאחר י' שנים, וכל שכן לדעת הפוסקים החלקת מחוקק (סימן א' ס"ק ח') וספר טורי זהב (שם ס"ק ח') ושאר פוסקים* (לא אעלים שיש גם חולקים על זה) שיש לומר שהאב אינו אביו של אותו הזרע, והולד הנולד הוא כמו אדם בלי אב, ואביו לא קיים בזה מצות פריה ורביה, [ואף הסוברים שבאמבטי קיים מצות פ"ו, יתכן שזה גרע מכיון שמצד פעולת האב לבד לא היה יכול להיות שום פ"ו רק בפעולת אדם אחר], ואם כן לא יחרוך רמיה צידו ולא הועיל לעצמו כלום, ונשאר בלי זרע כלפני זה, וכמגדל בנו של חבירו. וכמה גדול הרחמנות עליו שמדמה שקיים מצות פ"ו על ידי פעולותיו, והאמת שלא קיים המצוה והוא שרוי בטעות כל ימי חייו.

וכל שכן דלפי הפוסקים שהולד אינו נחשב כבנו ואינו מתייחס אליו, הרי מבואר ביבמות מב. שאסורה אלמנה וגרושה להנשא עד שיעברו שלשה חדשים להבחנה, כדי שאם תלד נדע אי הוא בן הראשון או השני, דכתיב להיות לך לאלקים ולזרעך אחריך, ופירש רש"י שאין השכינה שורה אלא על הוודאים שזרעו מיוחס אחריו, ואיפסקא להלכה בש"ע אבן העזר סימן י"ג סעיף א' (ויש דיעות דהוא איסור דאורייתא למאן דיליף לה מקרא עיי"ש בפ"ת ס"ק א'), הרי שאסור להביא לעולם ולד שמסופקים מי אבותיו, הגם ששניהם מזרע אברהם אבינו, וכל שכן בענין שאין לו כלל אב, בודאי אינו בכלל ולזרעך אחריך, וכמבואר בתשובות דברי יואל סימן ק"ז בארוכה. וגם חשו חז"ל שם (וכל שכן בזה) מכיון

---

*בסוף הקונטרס יש רשימת הפוסקים שסבירא להו כן.

שהעולם מחזיקים שזה בנו של האיש הזה על כן כשימות האב יפטור אמו מחליצה ושאר מכשולות המבוארים שם.

ונוסף עוד בספרי הפוסקים רעות עד אין מספר שיש בזה, ומהם מה שנוגע כסדר בכל עת ובכל שעה, לענין עדות, ולענין קידושין, ואי מילתו דוחה שבת ויום טוב, ואסור ביחוד ובקריבות עם אֵם הבעל, ואסורה ביחוד ובקריבות עם בעל אמה ואב הבעל, ואם ימות בעל אמו אין עליו דין אנינות ואבילות שבעה (עכ"פ להקל), ויגזול ירושת אחיו או קרוביו, וחשש אונאה בשידוכים (שזה גרע אף ממקצת מחלה שיש מעלימים מלהודיע, אבל זה בודאי הרבה מקפידים מאד עלה. ועיין עוד לעיל ד"ה ועל). ואם בעל אמו כהן הבן ישראל, ומברך ברכות לבטלה בנשיאת כפיים, ועולה לספר תורה ופודה בכורים שלא כדין, ויעשה מכל דורותיו אחריו כהנים בשקר, ואלו הדברים בהחלט יהיו ויעברו עליהם. - וחוץ מאיסור חז"ל על האבות לסבב ולד כזה, עוד מכשילים את הולד עצמו במכשולים הנ"ל, שהרי אין מגלין להילד שיש שאלות בדבר קרבת אבותיו, ושעל כל פנים ישאל מורה הוראה שלו כמו שאר שאלותיו, וההורים מסתירים זה בסתר עליון. [ובדידי הוה עובדא שאתי לקדמנא אברך שנולד לו בן כזה, ואמר לי שהוא מרגיש שאחד צריך לידע דברים כהווייתן ביחוס בנו, על כן הוא מודיע לי שהיה כזה וכזה וכו']. וכן אין לו זכות במילתו ותלמוד תורתו ובדורותיהם אחרים כשאר אב בישראל. ואין חיוב מצות כיבוד אב על הולד אלא כמו לבעל אמו.

מדי שנה מקדימין הזמן שהזוג יעסקו בעניני רפואה, ותיכף ומיד עושין מעשים אשר לא יעשו, מבלי ליתן הזדמנות להזוג לעסוק בפריה ורביה כדבעי, ונולדים למאות ילדים כאלו, ועוד מעט ולא נדע עם מי רצוי להשתדך. וחכמינו ז"ל החמירו ופעלו לרומם מעלת יחוס בני ישראל וישבו מצרף וטהרו

בני לוי ובני ישראל כזהב וככסף, ואמרו בכמה מקומות מעלה עשו ביוחסין, ואלו עושים כמיטב יכולתם להוריד ולערטל רוממות פאר מעלת היוחסין שבישראל. ובעו"ה אין צריך לזה כעת אף הוראת רב אלא די לזה הדרכת שועלים קטנים מחבלים כרמים ועסקנים ומדריכים. ומה שאומרים השועלים שכל פא"ל הוא בפיקוח של רב, ומתייעץ עם גדול זה או אחר, הכל שוא ושקר, וכאומר על מנת שתעלה לרקיע כידוע לנו ומובן לכל בר דעת, ולכל היותר לפעמים מתייעץ עם שועל אחר. ואם אומרים שסומכים עצמם על פסק שכבר ניתן בכגון זה מגדול פלוני או רב אלמוני, כבר נודע לכל באי שערי הוראה שח"ו לעשות כן ובפרט בדברים חמורים כאלו ותלויים בחוט השערה בקיבוץ פרטים וסניפים הרבה ביחד. (ומפי אחד מחשובי מנהיגי ישראל ד' יאריך ימיו ושנותיו שמעתי, שבכלל לא שייך בענין חמור הזה הנוגע לכללות קדושת עם ישראל שיפסוק בה היתר כללי מורה אחד, יהיה חשוב כמו שיהיה, אלא צריך לזה קיבוץ ואסיפת כל חכמי ישראל יחד ולדון בה כדת של תורה). ואף אם היה בזה הוראת רב בכללות עדיין איך אפשר למסור דבר חמור כזה וכל פרטיה ביד מדריכים ומדריכות ועסקנים צעירים.

וכל המדובר הוא רק לעצם פעולות הפריה באמצעות הרופאים שהוא אסורה בהחלט לדעת הרבה פוסקים וגם שאר נזקין הכרוכים בזה כמבואר לעיל, ועדיין לא נגענו באופן עשייתה כעת, שהוא שקולה בחומרתה לכל המדובר לעיל ועוד יותר. ואפילו לדעת מהרש"ם שיש אפשרות להקל באיזה אופנים אחר עשר שנים, מכל מקום בהמציאות שנעשה כהיום בודאי אסור לכל הדיעות, דמלפנים היה הרופא מתעסק בזה בביתו ורק במי שהיה לפניו אז, כי עוד לא היה שייך אופן שיוכלו להפקיד על לאחר זמן, וכהיום נשתנה כל זה לגמרי, ונעשה פראבלע"ם גדול בענין ההשגחה בחדר הרופאים ובלאבראטאר"י ובבית הרפואות שלא יתחלף ח"ו עם אחר בשוגג או במזיד (כי מדינא אין להם שום נאמנות, והרופאים רוצים בהפריית הפאציענטע"ן מפאת כמה טעמים, ואין אדם משמר מה שביד חבירו ורוצה ונהנה בחליפין, ואף בלי כונה רעה לפעמים יש על

שולחן אחד עשרות צנצנות כאלו מבני אדם שונים וכמעט שאי אפשר שלא יארע שיקח בטעות ובבלי דעת משל אחר), ופשוט שאם אין השגחה כהוגן בכל רגע הדבר אסור בהחלט, ושמענו מפי רבנים עצמם העוסקים בזה מדי יום, שמצב ההשגחה בבתי הרפואה הגדולים והמשוכללים (שרובם עוברים דרכיהם) הוא עגום ושוה לאפס. (ובפרט במקרים שצריכים משך זמן ולא נעשה על אתר, שכמעט שאי אפשר בכלל להעמיד על זה השגחה מעולה). כן הוא המצב כמות שהוא בלי כחל ושרק. ותסמר שערות ראש מי יודע איזה פסולים וממזרים ונכרים מתערבים מדי יום בכרם ישראל, עד שיבוא בעל הכרם ויכלה קוצים מכרמו.

וכן השבת קודש כשהוא בין הימים הנצרכים לזה היא נדרסת ברגל גאוה וקלות ראש על ידי הפאציענט"ן וכל שכן מהרופאים הישראלים, כאילו היה זה איזה מין פיקוח נפש שהותרה והודחה (תשאלו נא מן העוסקים בזה ויתברר לכם באר היטב). - וכן בדיקות הבירורין (טעסט"ס) נעשה על ידי נשים (נורסע"ס) ברובא דרובי מקומות, והזוג הצעיר שעוד לא נתנסו בכאלה אין לאל ידם להתנגד לזה מחמת יראה ובושה רעה (וגם מדמים שהכל יכשר לדבר הנוגע בספק לענין הולדה), ועדיין לא נעשה בזה דבר להדריך ולהציל צעירי צאן קדשים מפח יקוש הבאה עליהם בלא הודע. - וגם פעמים יש בבדיקות ופעולות אלו גם חשש של לאו דפצוע דכה ה"י, ואין כאן המקום להאריך בזה.

יש עוד הרבה מה לדבר בענין זה לאיסור, ואין המקום כעת להאריך יותר ואולי בהזדמנות אחרת אוכל להוסיף ולהסביר יותר באריכות, אבל מזה לחוד יש ללמוד שאין לעסוק בשום אחד מעניני רפואה הנזכרים לעיל רק כמו שנהגו דור אחר דור מיום ברוא ד' אלקים אדם על הארץ עד דורינו זה. והוא רחום יכפר עון ונסלח לכל עדת ישראל כי לכל העם בשגגה. וד' זכרנו יברך יברך את בית ישראל ויוסף ד' עליכם ועל בניכם ברוכים אתם לד' בכל טוב סלה.

תוכן הענינים בקיצור נמרץ

- חביבות ישראל שנקראו בנים למקום משום שיש להם נשמה שהוא חלק אלוק ממעל.
- למה נקראו בני תשע מדות מורדים ופושעים, ולמה יתבררו מתוך כלל ישראל.
- אם יש פגם ביצירת הגוף אינו כלי מוכשר לקבל קדושת הנשמה הטהורה.
- להפקד בזש"ק היו בכל הדורות מרבים בתפלה ותחנונים, ועוסקים ברפואות פשוטות.
- יש באלו פעולות הזרות פגם להשראת השכינה הרבה יותר מבני תשע מדות.
- ספק אי ניתנה רשות לרופא לעסוק בכזה ואף לבן נח.
- עוד לא נתברר איכות כחות הגוף והנפש וההולדה של אדם הנוצר בכזה.
- להכנים בני אדם בכזה בלי ידיעה אינו רחמנות אלא מדת אכזריות.
- דעת גדולי ישראל האוסרים אלו פעולות הזרות, ואף המתירים מקצת הפעולות הוא רק בהגבלות גדולות.
- דעת הפוסקים שלא קיים בזה מצות פריה ורביה.
- דעת הפוסקים שהולד אינו נחשב כבנו. - ושחז"ל אסרו להוליד ולד כזה משום כמה מכשולים. - וכמה מכשולים להולד במשך ימי חייו.
- ענין השחתה בבדיקות ופעולות אלו. - ולפעמים חשש לאו דפצוע דכה.
- מצב ההשגחה על זה בהרבה מקומות עגום ושוה לאפס.
- חילול שבת קודש הכרוך בזה.
- בדיקות בירורין על ידי נשים.

הוספה בכת"י מהרב שליט"א

[וכן כל חצאי מרובע שבתוך הדרוש]

לאור כל הדברים הנאמרים לעיל באמת ובצדק (ואף יותר מהם מה שאי אפשר לאמור ברבים), הנני בבקשה לכל הרבנים ומורי הוראות (ויש מהם שקטנם עבה ממתני) אותן המתירים אופן ב' הנ"ל שהתיר בתשובות מהרש"ם בשעת הדחק, (ועל זה סומכים האידנא להתיר בשופי לכל אלו שלא נפקדו בזש"ק זמן קצר לאחר נשואיהם), שמעו לדברי זעירא מן חברייא, שלרגלי כל המכשולים הכרוכים בזה, נא על כל פנים לשום גודא רבא התנאים שכתב בתשובות מהרש"ם (שאין בפוסקים מקילין יותר ממנו) שלא להתיר לפני עשר שנים בשום אופן יהיה מה שיהיה, ובהסכמת שלשה רבנים (ועל כל פנים אחד מהם יהיה גדול בישראל, כעין שכתב תשובות נודע ביהודה תנינא יו"ד סוף סימן פ"ח לענינו (ועיין עוד שם חלק אה"ע ריש סימן ק"נ), כי דבר זה נוגע בחמורה שבחמורות), ובאלו השנים ירבו ברחמים ותחנונים לפני מלך שומע קול שועת עתירות ומאזין לקול תפילת עמו ישראל ברחמים בורא רפואות ורופא חולי עמו ישראל, ויעסקו בכל מיני רפואות, ואין מעצור לד' להושיע בכל אופן שיהיה אף במה שאין לרופאים עדיין רפואה על זה בדרך הטבע, ומקרא מפורש ויגיעו עד שערי מות ויזעקו אל ד' בצר להם ממצוקותיהם יושיעם ישלח דברו

וירפאם וימלט משחיתותם, ובפרט בענין פקידת עקרות שהוא ביד ד' וכתיב (תהלים קכז, ג) הנה נחלת ד' בנים שכר פרי הבטן (ועיין שם באבן עזרא), והשי"ת בודאי יפקדם בברכה מן השמים, ואם ח"ו לא נענו עוד, אז יתירו להם (לפי דעתם) ורק במקום שמתאפשר שיהיה בשמירה מעולה והשגחה בכל רגע ממש מתחלה ועד סוף. ואופן ג' ואין צריך לומר אופן ד' הנ"ל ח"ו להתיר בשום ענין (דלא מבעיא שהאוסרים אופן הב' שכ"ש וק"ו בן בנו של ק"ו שאופן ג' אסור, אלא אף להמתירים אופן הב' על צד הדוחק, יתכן שאופן הג' היו כולם אוסרים כי הוא גרוע בכמה דרגות מאופן הב', ועל כל פנים הוא דבר שלא דנו בה כלל שום אחד מהפוסקים שלפני זמנינו שהם מאירים עינינו בכל שאלה ופסק הלכה, וכמה אימה ויראה וחרדת הדין צריך לכל הנכנס לשערי הוראה בזה).

וגם בלי סברת האוסרים הנ"ל והגבלות המתירים, יש לראות את הנולד וליקח בחשבון שבזמן לא רחוק יהיו ענינים אלו בהשיג יד כל אחד (כשאר עניני רפואה שבתחלתן עלו הון תועפות ורק יחידים יכלו להשיגם ושוב הוזל מחירם ונעשו שווים לכל נפש) ולא יצטרכו לזה סיוע ויעוץ של שום אדם. גם יתחדשו עוד אופנים מינים ממינים שונים שאף אינו עולה כעת על הדעת. וכל אברך יבחר לעצמו לעשות מה שטוב בעיניו ובזמן שישער לפי דעתו הפעוטה שהגיע עת לעשות איזה פעולה חיצונית, כי ההיתר כבר נתפרסם בראש כל חוצות ובין חביריו שעשו כבר מעשה אבל הפרטים וההגבלות

(אם ישנם) אינם מפורסמים, וכיון שניתן רשות למשחית אינו מבחין בין טוב לרע, ואם לא יועיל אופן אחד לא ימנע עצמו משום אופן שיהא בהשיג ידו ח"ו כמובן זה לכל בר דעת, אך על ידי גודא רבא הנ"ל קלא אית למלתא שזהו דבר חמור ביותר ונציל ממכשול כפי האפשרי.

ואת כל אחינו בני ישראל אבקש, אנא לא תסייעו בממון או בגוף לאלו שמרוב צערם עושים מאלו פעולות הפריה שלא כדת של תורה, ולא תהיו בכלל מסייע לעוברי עבירה ונותני יד להביא כלאים ונטע זר בבית ישראל, על הראשונים אנו מצטערים וכל שכן שלא לגרום להוסיף עליהם, ואין אדם חוטא ולא לו. - ואם תרצו לעזור להם, תתפללו עליהם מדי יום, כמו שהיו נוהגים כן אבותינו בכל דור ונושעו (וכמעט שנשכח זה כעת בעונותינו הרבים מצד גודל התלות בדרכי הרפואה החדשים), והן ק' כביר לא ימאס, ויפקדם בזש"ק בזכות תפלת רבים.

והקריאה יוצאת מקירות הלב לכל אלו מאחינו בני ישראל שעוד לא נפקדו לעת עתה בזרע של קיימא, אנא חוסו על נפשותיכם ונפש דורותיכם וקדושת יחוס המשך הדורות מהאבות הקדושים עד דור הזה, ואל תחטאו בילד להביא נטע נשחת וזר בכרם ד',

ולא תעשו שום פעולות זרות אשר לא שערום אבותינו בכל הדורות (רק בדרכי רפואה פשוטים שנהגו בכל הדורות), והוא מעוות שלא יוכל לתקון את אשר כבר עשהו וילוה את הילד כל ימי חייו (והרבה אבות שלא עמדו בנסיון והולידו כן, הגם שנראה צהלתם בפניהם יגונם בלבם פנימה ואין שלום בעַצָמם ומלאים ספיקות כל ימיהם). ושאו עיניכם לאבינו שבשמים אלקי הראשונים והאחרונים ברחמים ותחנונים כמו שנהגו אבותינו בכל דור, וקוו אל ד' הטוב ומטיב לכל ורחמיו על כל מעשיו שיחיש לחננכם ובטחו בד' שאין אדם שומע לו ומפסיד, וזכות זה עצמו כדאי שתתפקדו במהרה בדבר ישועה ורחמים זרעא חייא וקיימא בלי פגם ודופי זרע קודש ברך ד', ויהיו אהובים למעלה ונחמדים למטה תלמידי חכמים חסידים ואנשי מעשה לאורך ימים ושנות חיים, יראה אל עבדיך פעלך והדרך על בניהם.

וכל מי שבכוחו (כאבותם ואבות אבותם ולפעמים חבר טוב וכו') להעיר אוזן שומעת של אברכים צעירים שעוד לא יודעים בין ימינם לשמאלם, על חומר הדבר ושיטו שכמם לסבול נטרונא עד שיעזרו מן השמים, מצוה רבה עליהם לפקוח עינים עוורות וזכות הרבים תלוי בהם, ובהמשך הזמן גם אלו האברכים יכירו להם טובה, ויברכום בכל מיני ברכה כמו ששמענו כמה פעמים, ולמזהיר ולנזהר שלומים תן כמי נהר.

רשימת פוסקים שדנו בענין זה

(בודאי יש עוד הרבה פוסקים אלא שאלו ראינו דבריהם בפנים)

[וזאת לדעת שכל הפוסקים הקדמונים מדברים רק מאופן הא' שהוא אמבטי (כי עוד לא נתעסקו הרופאים בימיהם בשאר האופנים) ולא היה שייך בכלל לדון אי זה מותר או אסור אלא אי קיים בזה מצות פריה ורביה ואי נחשב כבנו (אבל באופנים שהמציאו בימינו, יתכן שגם לשאר הפוסקים שם לא קיים מצות פ"ו ואין הולד מתייחס אחריו). - והפוסקים האחרונים שקרובים לזמנינו מדברים גם מאופן הב' שהוא הפריה באמצעות רופא (ונקרא בלשונם אי - יו - אי). - אך מאופן ג' (הנקרא בלשונם אי - ווי - עף) ואופן ד' (הנקרא בלשונם ספער"ם דאנע"ר - ע"ג דאנע"ר - סאראגעי"ט מאדערהו"ד) לא עלתה על דעתם לדבר כי לא היה שייך בימיהם].

דיעות שלא קיים בזה מצות פריה ורביה (או על כל פנים ספק).

ספר טורי זהב אה"ע סימן א' ס"ק ח'.

חלקת מחוקק שם ס"ק ח'.

ברכי יוסף שם אות י"ד.

ערוגת הבושם (להגר"מ בכרך ז"ל) שם ס"ו.

שאילת יעב"ץ ח"ב סימן צ"ז.

מהר"ם שיק מצוה א'.

תשובות לבושי מרדכי בתרא סימן ק"ט.

תשובות חלקת יעקב ח"א סימן כ"ד.

תשובות והנהגות ח"ב סימן תר"ע.

דיעות שאין הולד מתייחס אחר אביו (או על כל פנים ספק).

ספר טורי זהב אה"ע סימן א' ס"ק ח'.

חלקת מחוקק שם ס"ק ח'.

אפי זוטרי שם ס"ו.

ברכי יוסף שם אות י"ד.

ערוגת הבושם שם ס"ו.

חסדי דוד תוספתא יבמות פ"ח ה"ב.

תשובות בר ליואי ח"ב סימן א'.

תשובות חלקת יעקב ח"א סימן כ"ד.

תשובות והנהגות ח"ב סימן תר"ע ותרפ"ט.

פוסקים הכותבים שלא לעשות אופן הב'

תשובות דברי מלכיאל ח"ד סימן ק"ז וק"ח.

תשובות לבושי מרדכי בתרא סימן ק"ט.

בשם חזון איש; בתשובות ציץ אליעזר ח"ט סימן נ"א ש"ד פ"ו.

תשובות דברי יואל סימן ק"ז אות ה', בזמנו [של מהרש"ם] צווחו גם בזה הרבה מגאוני זמנו.

בשם הגרי"ז מבריסק; תשובות והנהגות ח"ב סימן תר"ע, מפי מרן הגאון הרב מבריסק הגריז"ם זצ"ל שמעתי שלא להאריך בנימוקים בזה [לאסור] שאז באים קוצצין נטיעות לחלק ולהתיר, אלא יש לאסור בלי נימוקים עכ"ל. (ועיין עוד שם חלק ג' סוף סימן ת"ז).

בשם הקהלות יעקב; במכתב בנו הנדפס להלן.

שו"ת המאור סימן נה., בתשובת הגרא"א יאלעס, כנודע לא הסכים שום רב מובהק בהוראה [לפסוק כמהרש"ם].

תורת אלף ח"ה מכתב רי"ב, נ"ל פשוט שלבנות ישראל הכשרות אין להתיר אפילו מבעלה.

ועיין עוד בארוכה באוצר הפוסקים סימן כ"ג ס"ק א' אות י"ז. - ובדרוש זה של פרקי אבות דף ז' ד"ה הנה זה ודף י"ח סוף ד"ה וכן השבת.

דיעות המתירים אופן הב'

כתבו מפורש שהוא רק לאחר שעסקו ברפואות הרבה שנים ולא הועיל יש להתיר מדוחק ורק על פי הוראת חכמים. ויש שכתבו שרק לולד אחד ולא ליותר. וכתבו עוד שאין שום חיוב מצד מצוות פריה ורביה לעשות כן אף פעם אחת.

אופן ג' וד'

אין כלל שום מדובר בזה בפוסקים שלפני זמנינו, כי נתחדשו לאחרונה לפני איזה שנים, ויתכן שכולם היו אוסרים אופן הג', ובודאי שכן הוא בנוגע לאופן הד'.

מכתב הגאון מוהר"ר חיים קניבסקי שליט"א

אאמו"ר [בעל קהלת יעקב] זצ"ל הקפיד מאד על מה שקורין "הפריה" "והשבחה" והיה אוסר לגמרי בכל אופן, אפילו אם שומרים היטב שזה הזרע של הבעל ונותן באשתו, והיה צועק מאד על זה שאיסור גמור הוא.

ובודאי הבנים יהיו פגומים ר"ל, וכבר אמר אברהם אבינו, רבונו של עולם אם עתיד אני להעמיד בנים ולהכעיסך מוטב לי ואני הולך ערירי (בראשית רבה פרק מד, ט), והשם יתברך יפקוד בזרע של קיימא לכל הזהירים באיסור.

חיים קניבסקי

דברי הגאון מוהר"ר חנוך העניך פאדווא ז"ל

(נדפס בקונטרס בפרדס הסופר, מונטריאל תש"ע, דף קס"ב)

...בפרום הפסח תנש"א לפ"ק נסעתי ללונדון יצ"ו ונכנסתי אל הגאון רבי העניך פאדווא (שליט"א) זצ"ל [וכו'] וסיפר לי שבהיותו דיין בירושלים בא אליו אברך עירירי בשברון לב שהרופאים אמרו לו שאין להם סיכויים [לזרע של קיימא] אלא אם הרופא יהיה אמצעי, והשיב לו הגרח"ה, מה אעשה שאני שייך לעדת החסידים, והחסידים החמירו מאד בענינים אלו, וגם המהרש"ם שהתיר לא התיר רק בדוחק גדול וכו' עכ"ל, ועיי"ש עוד.

